

Európske záležitosti v roku 2025

V kontexte členstva Slovenskej republiky v Európskej únii a v Európskom spoločenstve pre atómovú energiu (Euratom) **ÚJD SR v roku 2025 zabezpečoval úlohy a plnil záväzky, ktoré mu z tohto členstva vyplývajú.** Zástupcovia ÚJD SR **aktívne participovali na rokovaníach v pracovných skupinách Rady EÚ i na zasadnutiach pracovných výborov a skupín Európskej komisie (Komisia),** kde ako experti v oblastiach týkajúcich sa kompetencií ÚJD SR, najmä vo vzťahu k záväzkom a činnostiam vyplývajúcim zo Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Zmluva o Euratome), obhajovali záujmy SR.

Jednou z najvýznamnejších pracovných skupín Rady EÚ z pohľadu jadrovej bezpečnosti je **Pracovná skupina pre atómové otázky (PS ATO).** V I. polroku 2025 Rade EÚ predsedalo Poľsko (PL PRES) a v II. polroku Dánsko (DK PRES). Experti ÚJD SR sa na zasadnutiach PS ATO zúčastňovali podľa potreby, pričom sa **na každé zasadnutie pripravovala pozícia SR** v úzkej spolupráci s MH SR a SZ SR pri EÚ v Bruseli. Ťažiskovou témou počas PL PRES bola **príprava členských štátov (ČŠ) na 8. posudzovacie zasadnutie k Spoločnému dohovoru o bezpečnom nakladaní s rádioaktívnym odpadom a bezpečnom nakladaní s vyhoretým palivom,** ktoré sa uskutočnilo v marci 2025 v sídle Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE). **Euratom spolu s ČŠ, vzhľadom na pokračujúci ozbrojený konflikt Ruska na Ukrajine (UA), podporil nepolitizovanie diskusie a zameranie sa na konštruktívny expertný dialóg,** čo prispelo k úspešnému priebehu zasadnutia a prijatiu záverečnej správy. Ďalej Komisia na zasadnutiach PS ATO informovala o aktuálnych témach ako napr. ESA - bezpečnosť dodávok, KEDO, malé modulárne reaktory, aktivity Spoločného výskumného centra, program SAMIRA a zabezpečenie dodávok medicínskych rádioizotopov. V júni bol zverejnený **Jadrový ilustratívny program (PINC)** a cestovná mapa RePowerEÚ. Počas PL PRES i DK PRES na rokovaníach rezonovala téma **aktuálnej bezpečnostnej situácie na UA,** predovšetkým odpočet aktivít Komisie a MAAE realizovaných vo vzťahu k UA a presahu vojenskej agresie Ruska na UA jadrové zariadenia. V súvislosti s **prípravou budúceho viacročného finančného rámca (VFR)** sa začali počas DK PRES diskusie o **návrhu nariadenia Rady pre nástroj spolupráce v oblasti jadrovej bezpečnosti a vyradovania na r. 2028-2034 (INSC-D),** o pokračovaní financovania vyradovania JE Ignalina po r. 2027 a o **pokračovaní výskumného a vzdelávacieho programu Euratomu** v novom VFR. K uvedeným návrhom bolo v spolupráci s gestormi návrhov (MH SR, MŠVVaM SR) vypracované za SR predbežné stanovisko. Zároveň sa na európskej úrovni začala príprava na 10. posudzovacie zasadnutie k Dohovoru o jadrovej bezpečnosti (správa Euratomu a otázky tretím krajinám).

Na zasadnutiach **Európskej skupiny dozorov pre jadrovú bezpečnosť (ENSREG)** sa počas roka 2025 diskutovalo o grantovej schéme na podporu projektov reagujúcich na nové výzvy pre dozorné orgány, o európskej iniciatíve na podporu rozvoja malých modulárnych reaktorov, príprave budúročnej konferencie o jadrovej bezpečnosti, výsledkoch druhého a príprave tretieho tematického posudzovania podľa článku 8e) smernice Rady 2014/87/Euratom, ale aj o aktuálnej bezpečnostnej situácii v ukrajinských jadrových zariadeniach a odpočte realizovaných aktivít pre UA vykonávaných v spolupráci s MAAE.

V júli 2025 nadobudlo účinnosť nariadenie Komisie (Euratom) 2025/974 o uplatňovaní záruk Euratomu, ktoré nahradilo nariadenie (Komisie) 302/2005. Komisia s cieľom objasniť uplatňovanie vybraných ustanovení zorganizovala niekoľko workshopov a v spolupráci s držiteľmi jadrových materiálov zároveň pripravuje usmernenia o jeho uplatňovaní. Ich zverejnenie sa očakáva budúci rok.

V súlade s požiadavkami smernice Rady o jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení sa v priebehu roka realizovali aktivity **na prípravu následnej medzinárodnej misie MAAE v roku 2026 na posúdenie dozorného a legislatívneho rámca v oblasti jadrovej bezpečnosti (misia IRRS)**. Jej úlohou je, v nadväznosti na misiu IRRS z roku 2022, následné vzájomné partnerské hodnotenie výkonu dozornej činnosti štátu v oblasti jadrovej bezpečnosti a radiačnej ochrany.

V priebehu roka 2025 pokračovala vo svojej činnosti **medzirezortná koordinačná skupina na koordináciu úloh vyplývajúcich z článkov Zmluvy o Euratome**, ktorá bola na ÚJD SR zriadená na základe uznesenia vlády SR č. 442/2006. V priebehu roka sa uskutočnili **dve zasadnutia, a to v júni a v decembri 2025**. Na rokovaníach sa diskutovali aktuálne témy, napríklad systém záruk Euratomu, aktualizácia Vnútroštátneho programu nakladania s RAO a VJP podľa smernice Rady 2011/70/Euratom, činnosť ESA a Jadrovej aliancie, aktivity v rámci programu Euratom a príprava budúceho VFR po r. 2027, príprava zasadnutia ENEF, ako aj téma malých modulárnych reaktorov (PHOENIX, NEXT). V budúcom roku bude skupina pokračovať vo svojej činnosti a riešiť aktuálne otázky.